Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 239. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ЛИСТОПАДА 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 18, 1953. No. 239. VOL. LXI.

ТРУМАН ЗАПЕРЕЧУЄ ОБВИНУВАЧЕННЯ БРАВНЕЛЛА

ФЕРГУСОН СПРОСТОВУЄ ТВЕРДЖЕННЯ ТРУМАНА; БІЛИЙ ДІМ ВІДМЕЖОВУЄТЬСЯ ВІД АФЕРИ З ВАЙТОМ; БРАВНЕЛЛ МАЄ ЗІЗНАВАТИ 17 ЛИСТОПАДА

Вашингтон. — Бувший президент Геррі Труман, промовляючи через найбільші радієві й телевізійні станції ЗДА, заявив, що генеральний прокуратор Герберт Бравнелл сказав неправду в своїй заяві про номінацію Геррі Дестера Вайта, запідозреного в шпигунстві, на директора Міжнародного Монетарного Фонду. Труман твердив, що обвинувачення Бравнелла, фальшиві та „дивні" і оправдував номінацію Вайта, кажучи, — що він негайно „усунув його з рядів урядових службовців, коли на це дозволила справа безпеки" після закінчення слідства в справі шпигунської сітки, до якої нібито належав Вайт. Але Труман ні словом не згадав про те, що він вислав був Вайтові похвального листа, коли той сам зрезигнував із свого становища.

Б. ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН перед виступом

Труман атакував не тільки Бравнелла, але також і уряд президента Айзенгавера, кажучи, що цей уряд цілком солідаризується з тактикою сенатора Джозефа Мек Карті, який запідозрівав всіх в комунізмі, щоб мати з того політичні користі в боротьбі з політичними противниками.

мим, що Вайт замішаний в шпигунську аферу. Інші республіканські сенатори заявляють, що сенатські комісії мусять розкрити правду, — бо Труманова промова мала на цілі „політичну" гру. Білий Дім аж двома заявами відмежувався від дискусії про Вайтову аферу. В першій заяві підкреслюється, що президент Айзенгавер не бачив і не затверджував промови генерального прокуратора Бравнелла, в якій він вперше порушив справу Вайта. В другій заяві пригадується, що „Айзенгавер, конферуючи 1944 р. в Лондоні з секретарем скарбу Генрі Морґентавом, ні словом не згадує про особу Вайта, як про це свідчить його книжка „Хрестоносний похід в Европі". 17 листопада має зізнавати в справі афери Вайта перед Сенатською Комісією Внутрішньої Безпеки генеральний прокуратор Бравнелл. Його урядовець заявив, що в своїх зізнаннях Бравнелл не буде коментувати промову бувшого президента Трумана.

Після промови Трумана говорив через радіо республіканський сенатор Гомер Фергусон. Він заявив, що Труман повинен був, згідно з обов'язуючим законом, поставити Сенатові внесок про уневажнення номінації Вайта, коли довідався від ФБІ, що Вайт запідозрений в комуністичному шпигунстві. Сенатор Фергусон здивовано запитував Трумана, чому він не назвав прізвища директора ФБІ Дж. Едгара Гувера, хоч виявляється нібито Гувер погодився на номінацію Вайта навіть після того, як стало відо-

Айзенгавер обіцяє зміну закону Тефта-Гартлі

Клівленд, Огайо. — Президент Айзенгавер вислав летунською поштою листа на річні збори Конгресу Індустріальних Організацій в Клівленді, в якому заявив, що проєкт зміни робітничого закону Тефта - Гартлі буде внесений на найближчій сесії Конгресу в січні 1954 року. Президент обіцяє, що зміни цього закону йдуть у тому напрямку, щоб він був справедливий для робітників, власників підприємства і для всього народу. Ні одна рука не піднеслася для оплесків після прочитання цієї президентової заяви, хоч у залі сиділи 700 робітничих делегатів. Але голова КІО Волтер П. Рутер заявив, що він вдоволений з тієї заяви президента. Зміст Айзенгаверової заяви подібний до звернення президента до АФ-П, але попередню заяву читав окремий післанець президента, віце-президент Ніксон, а тепер вислав її президент летунською поштою. Рутер у своїй промові, що була головно промовою з'їзду, заявив, що уряд президента Айзенгавера не дотримав своєї обіцянки, що буде йти „середньою дорогою" в справі внутрішньої політики, а пішов направо і за порадою своїх дорадників підтримує „великий бізнес", промисловців і банкірів, а не інтереси робітництва. Рутер сказав, що коли б теперішній Конгрес ухвалював Конституцію, то він напевно не прийняв би її. Промовець говорив до делегатів, які репрезентують 4.500,000 робітників.

Немає згоди в справі наслідника Райена

Філадельфія. — На зборах Міжнародної Спілки Вантажників немає покищо згоди в справі того, хто мав би бути наслідником „досмертного" голови цієї спілки, що гуртувала досі 40,000 портових робітників, і була під проводом Джозефа Р. Райена. Райен оскаржений в розтраті 45,000 долярів — власности цієї спілки, і через нього цю спілку позбавили членства в Американській Федерації Праці. Провід спілки погоджується замінити Райена іншим головою, а Райенові визначити половину приналежної йому пенсії — 10,000 долярів річно. Але між робітниками немає покищо згоди, хто мав би бути новим головою цієї організації, від якої відорвалась велика частина вантажників, зорганізувавши нову спілку, що й далі належить до АФП. Управа міста Філадельфії не привітала зборів цієї спілки, зазначуючи в той спосіб своє невдоволення з діяльности цієї організації, в якій опанували провід злочинні елементи.

ВІТАЛІЙ КЕЙС, УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАК, ВИЯСНИВ АМЕРИКАНЦЯМ СУТЬ БОЛЬШЕВИЗМУ

Ню Йорк. — „Як довго існує московський імперіялізм, теперішньою формою якого є большевизм, так довго не можна думати про тривкий мир у світі" — твердив 17-літній український юнак, Віталій Кейс, у своєму радіо-телевізійному виступі на форумі — „Ню Йорк Таймсу" минулої суботи, 14-го листопада. Темою дебат на форумі було питання, чи може існувати світ напіввільний і напівпоневолений? — Керівником дебат, на яких був гостем колишній заступник головного американського представника в Об'єднаних Націях, Ернест Гросс, була Дороті Гордон. В суботішній дискусії взяли участь, разом з Кейсом, п'ять інших юнаків і юначок, між ними китайський ровесник Кейса, який так само висловлювався за необхідністю знищення російського імперіялізму і большевизму, не чекаючи, аж вони знищать світ. Запити ставили дискутантам приявні в характері слухачів понад 100 інших юнаків. Насамперед заторкнено поняття свободи, яку американці розуміють радше, як особисту, господарську, релігійну та політичну волю. В. Кейс звернув їм увагу, що між тими всіми свободами найважливішою є національна, яку американці не доцінюють. Питанням: „Що було причиною поширення большевизму" — висловили американські дискутанти нуждою та вісліканнями іншими „місцевими" причинами. Кейс, підтримуваний китайським ровесником та латинською дискутанткою, твердив, що однією з головних причин поширення цього найбільшого лиха було те, що західний світ 35 років тому намагався рятувати російського царя та білогвардійців тоді, як Україна була сама, всіми забута і залишена в смертельному змаганні з червоною формою російського імперіялізму. На закид, що Україна, без належного зрозуміння збоку вільного світу, продовжує ту боротьбу, амбасадор Гросс заявив: „Так, світ знає, що німці два роки мордували українців". Кейс відповів: „Так світ знає, що німці два роки мордували українців, але не знає, що їх вже триста років мордують росіяни". Молодий Віталій, який три роки тому приїхав до цієї країни разом з батьками, тепер вчиться в гайскулі і є членом СУМА, з успіхом виявнював всі підтвердження прикладами з жорстокого українського досвіду та української одвічної боротьби проти всіх форм російського імперіялізму. Дискусія була записана на платівках і буде повторена через радіостанцію WQXR в найближчу суботу 21-го листопада, від год. 10.15 до 11-ої ранку.

ЗАСТ. ПРЕЗ. НІКСОН В ГОСТЯХ У МІКАДА

Японський імператор Гірогіто вітає заступника президента ЗДА Ричарда Ніксона, який, разом зі своєю дружиною, відвідав імператора і його жінку в їхньому палаці в Токіо.

Японський мікадо прийняв віце-президента Ніксона

Токіо. — Японський імператор Гірогіто прийняв віце-президента Ніксона і відбув з ним півгодинну „приватну розмову", після чого Ніксон конферував з японським прем'єром Йошідою. Прийняття в імператорській палаті Ніксона та його дружини було влаштоване в західньому стилі, при чому, згідно з японським церемоніялом, Ніксон під'їхав до імператорської палати повозом, запряженим у чорні коні. Гірогіто склав на руки віце-президента Ніксона подяку за допомогу З'єднених Держав у відбудові Японії. Після прийняття Ніксон заявив, що японський володар дуже добре орієнтується в усіх міжнародних справах.

ЗДА прилучаться до засуду Ізраїля в ОН за напад на арабів

Об'єднані Нації, Н. Й. — З'єднені Держави підтримують Англію і Францію, що рішили зголосити резолюцію в Об'єднаних Націях з осудом Ізраїлю за збройний напад жидів на прикордонне арабське містечко в Йордані Кібію, при чому згинуло 53 особи. Щоправда, делегат ЗДА не заявився, чи він, підтримуючи саме зголошення такої резолюції, буде голосувати за неї. Наради в справі жидівсько-арабського конфлікту триватимуть до п'ятниці. Рада Безпеки плянує побільшити склад посередницької комісії ОН в Палестині, під даним „головуванням данського генерала Беннiке й поручає секретувати льокальними прикордонними умовами. Зате ОН не скликає ще, як передчасну, загальну мирову конференцію між Ізраїлем і арабськими державами, підготовлюючи її спершу дипломатичними розмовами. — Представник Йорданії д-р Гайкаль відкинув жидівську пропозицію негайно розпочати переговори з нею, як репрезентантом Йорданії, що тут в Ню Йорку.

У Кореї знову ситуація погіршилась

Панмунджом. — На обох корейських відтинках — „переконування" полонених неповоротців і вступних переговорів про політичну конференцію у справі миру в Кореї — ситуація знову погіршилась, вертаючись до стану, в якому вона була минулого тижня. Комуністи несподівано, без попередження, літом до Невтральної Комісії знову відкликали заповіджені розмови з китайськими неповоротцями, зажадавши побачення з північними корейцями, дармацію індійській генерал Тімайя кількакратно належливо просив комуністів говорити спершу з тими неповоротцями, які самі хочуть цього. Цей останній комуністичний крок уважається остаточним доказом, що комуністи взагалі хочуть зірвати дальше „переконування", аке з кожним засіданням збільшує їх моральну поразку. В останній зустрічі з неповоротцями на 227 полонених тільки 6 погодилися репатріюватися. Індійці виготовили були плян, за яким комуністи повинні були щоденно зустрічатися з 600-700 полоненими, щоб вичерпати контингент 22,000 полонених до 23 грудня. Замість того комуністи годинами натискають на одного полоненого, так, що досі ледве 2,000 полонених перейшло процедуру „переконування". — Тим часом у Панмунджомі на підготовчій нараді до політичної конференції у справі її постійного миру в Кореї, репрезентант комуністів Кі Сок Бук між іншими пропозиціями висунув знову, як одну з трьох засадничих точок — участь в мировій конференції 5 „невтральних держав" (СССР, Індії, Індонезії, Пакистану і Бурми), а як місце мирової конференції запропонував Панмунджом. Артур Дін відкинув обидві ці пропозиції, пропонуючи зі свого боку, щоб мирова конференція запросила до участи в ній додаткові держави після того, як сама вирішить позитивно найважливіші справи щодо самої Кореї.

АЛЬЯНТИ ВІДКИНУЛИ СОВЄТСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ КОНФЕРЕНЦІЇ „МАЛОЇ ЧВІРКИ"

ЧЕРЧИЛ НЕ ВТРАЧАЄ НАДІЇ НА ЗУСТРІЧ „ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ"

Вашингтон. — З'єднені Держави, Англія і Франція в ідентичних нотах до совєтського уряду відкинули останні вимоги Совєтів з 3 листопада ц. р., щодо конференції міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі Німеччини, підкреслюючи, що, зокрема, безборонна Західня Европа не може бути заплатою Совєтам за їх згоду взяти участь в конференції про об'єднання Німеччини. Альянти закинули Совєтам, що вони хочуть пов'язати проблеми Середущої Европи з проблемами Кореї й інших далекосхідних країн. Це привело б до того, що конференція застрягла б у „безплідних і безконечних дебатах" і не розв'язала б ні одної з тих проблем. У відповіді Совєтам альянти висловюють жаль, що вже втретє впродовж чотирьох місяців Москва відмовляється від участи в нараді над найважливішими міжнародними проблемами. Альянти, мовляв, запрошують совєтський уряд на конференцію у Люґано на день 9 листопада, не виставляли ніяких передумов. Зате Совєти зажадали зречення або щонайменше відложення об'єднання Західньої Европи й европейського оборонного пакту. „Здається, совєтський уряд зажадав безборонну Европу, як ціну за участь в конференції. Совєтський уряд мусить усвідомити собі, що така вимога є абсолютно неприйнятна. Уряд З'єднених Держав може тільки прийти до висновку на підставі останньої совєтської ноти з 3 листопада, що совєтський уряд не бажає тепер входити в будь-які переговори, що закінчилися б позитивним вислідом". Проте, альянтська, зокрема американська, відповідь Совєтам залишає відкритими двері для спільних розмов, якщо Совєти відмовляться від своїх жадань і приймуть запрошення на конференцію так, як воно було вистосуване 18 жовтня ц. р.

Тим часом англійський прем'єр Черчил знову пригадав собі свою давню мрію побачитися з Маленковим і несподівано заявив в палаті громад, що конференція „великої трійки", яка відбудеться на Бермудах в днях 3—8 грудня ц. р., повинна виготовити програму, як запевнити Совєти в тому, що Захід має мирні заміри для нав'язання безпосереднього контакту з лідерами комуністичного бльоку. Цей новий виступ Черчила є несподіванкою, бо він сам ніби зрікся вже своєї ідеї зустрічі з Маленковим, вказавши в попередніх своїх промовах на небезпеку, що така конференція з Маленковим може, на випадок невдачі, спричинити ще до більшого міжнародного напруження. Минулого тижня, коли проголошено конференцію на Бермудах, Черчил взагалі мовчав про нараду з совєтськими лідерами. Тепер побоюються, що коли Черчил виступить на бермудській конференції знову з своїм старим пляном, то вся конференція ні про що інше не радитиме, як тільки про те, чи можна і треба добиватися побачення з Маленковим. Лондонський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" пише, що „деякі бритійці називають (ідею Черчила про зустріч з Маленковим) одержимістю". Деяким зрівноваженим політикам здається, що Черчила був його ж одночасний виступ проти пропозиції лейбуристів у палаті громад скоротити чинний тепер в Англії обов'язок дворічної військової служби. Черчил, спротивившись цій пропозиції, твердив, що англійською політикою має бути засада: „мир через силу". Лейбуристський внесок перепав 304 голосами проти 261.

Франція вирішує свою закордонну політику

Париж. — У французькому парляменті розпочалася 4-денна дебата над устійненням закордонної політики. Вона започаткована за тиждень перед запов'єдженою в Гаазі конференцією 6 міністрів закордонних справ так званої европейської спільноти і за 16 днів перед конференцією великої трійки на Бермудах. Над усіми справами, що будуть порушувані у французькій парляментарній дебаті, тяжітиме строго опозиційне становище генерала Де Голя, колишнього голови французької держави, у відношенні до спільної европейської армії й включення німців до европейського пакту оборони. Це перша вележна публічна політична дебата у Франції від лютого минулого року, тому вона матиме велике міжнародне значення. Вправді генерал Де Голь і його прихильники в парляменті хотіли відкласти цю дебату, однак міністер закордонних справ Бідо рішуче настоював, щоб вона відбулася, щоб він не мусів їхати на зустріч із англійськими й американськими державними мужами на Бермуди, а перед тим зустрічатися у Гаазі з 5-ма іншими европейськими міністрами, — не маючи точно устійненої закордонної політики Франції.

У Фінляндії створено новий уряд

Гельсінкі. — Після затяжної урядової кризи у Фінляндії не вдалося створити нового уряду на широкій парляментарній базі. Новим прем'єром Фінляндії став губернатор фінляндського державного банку, Сакарі Муомійов. Новий уряд має непартійний характер, дарма, що більшість його членів належить до партій правого напрямку. Нові міністри не відповідатимуть за свою політику перед своїми партіями.

Арештовано 14 бувших членів Ку Клакс Клену

Вашингтон. — ФБІ повідомило про арештування 14 бувших членів Ку Клакс Клену, що викрали були брата й сестру Христину та Ернеста Роджерсів із місцевости Лейк Вю в Південній Кароляйні, перевезли їх до Північної Кароляйни, набили різками, а пізніше знову відвезли до їхнього мешкання. Члени цього клюбу були озброєні і одягнені в білі довгі халати з каптурами на голові. ФБІ називає їх бувшими членами Ку Клакс Клену, бо ще не стверджено, чи цей клюб продовжує свою діяльність. Злочин стався ще 16 листопада 1951 року. Пані Роджерс заявила, що їй наказали лягти на передню частину авта, члени клюбу тримали її за руки, а той, що бив її, вигодно виконуванням екзекуції виголосив якусь молитву.

Працюючі матері платитимуть менший податок

Вашингтон. — Конгресмени, які разом із скарбовими урядовцями працюють над зміною дотеперішнього податкового закону, заявили, що матері, які мають малих дітей і наймають для них няньок на той час, коли самі працюють, платитимуть менший податок, бо від їхнього прибутку відраховуватимуть половину видатків на осіб, які пильнують дітей. Конгресмени повідомляють, що якби цим матерям зменшити належний з них податок на всю суму, яку вони видають для осіб, що пильнують їхніх дітей, то держава скарбниця щороку втрачала б від 700,000,000 до 800,000,000 долярів. Гадають, що Конгрес узгляднить принаймні половину цих видатків на доглядачок дітей, і від цієї половини матері не будуть платити податків.

Американський Бюлетень передрукував статтю зі „Свободи"

Ню Йорк. — Поширений „Бюлетень Асоціяції Роздрібних Торговців М'яса і Харчів" нюйоркського стейту передрукував у своїм виданні за листопад ц. р. статтю д-ра В. Поміча „Деякі інформації про трихіну", надруковану в „Свободі" 5-го лютого м. р. п. з.: „Дещо з гігієни м'яса в Америці". Статтю переклав і переслав до „Бюлетеню" п. Платон Стасюк, відомий український купець і громадянин з Ню Йорку.

Е. Дмитрик — лектор університету

Голливуд, Каліф. (Д-р Г. Г. С.). — Університет Південної Каліфорнії в Лос Анджелесі запросив Едварда Дмитрика, відомого фільмового директора українського походження, на спеціяльного лектора з ділянки фільмового мистецтва. Цей університет чи не єдиний в Америці, що в своїй програмі має повний курс кінематографії, починаючи від підготови сценаріїв і кінчаючи на розподілі готового фільму по театрах. Наука триває чотири роки і за неї призначає університет науковий ступінь Б. А. — „бачелор оф артс". Крім постійних 17 професорів цього факультету, університет кожного року запрошує спеціяльних лекторів, і в такому характері запрошено Едварда Дмитрика, який недавно повернувся з Гонолюлю, де закінчував фільмування „Ди Кейн Мютині". Перша лекція Дмитрика про „фільмовий кодекс" відбулася 26-го жовтня.

Пакистан пропонує Америці військові бази взамін за військову допомогу

Об'єднані Нації. — Пакистан зголосив пропозицію відступити З'єдиненим Державам в користування терішні свої військові бази та евентуально погодитись на збудування нових, якщо З'єднені Держави допоможуть Пакистанові створити сильну власну армію. Пакистансько-американські фахівці обрахували кошти озброєння Пакистану на 250 мільйонів долярів, при чому Пакистан поставив би 13 повних дивізій силою 250,000 вояків. Проти військової допомоги Америки Пакистанові дуже гостро наставлена Індія, яка побоюється, що приявність американського війська в Пакистані негативно вплине на пакистансько-індійські взаємини у справі Кашміру і на взаємини з Совєтами. Однак офіційно повідомлено в Вашингтоні, що ЗДА готові допомогти Пакистанові в його озброєнні, запевняючи водночас Індію, що її страх щодо ускладнення ситуації наслідком такої американсько-пакистанської співпраці — безпідставний.

В АМЕРИЦІ

● Нюйоркський правник — Маршалл МекДаффі дістав візу на виїзд до СССР через особисту протекцію Нікіти Хрущова. Це перший випадок після смерти Сталіна, що звичайний громадянин ЗДА розмовляв з першим секретарем комуністичної партії. Хрущов познайомився з цим американцем 1946 р., коли Мек Даффі очолював УНРРА в Україні.

● Американський Жіночий Допомоговий Комітет звернувся до громадянства з просьбою допомоги мільйоновї корейських дітей, які внаслідок воєнного знищення в тій країні, опинилися в нуждєнному положенні. Допомогу висилатимуть „кер-пакетами".

● Фордова фабрика авт в Метучені, в стейті Ню Джерзі припинила продукування авт моделі 1954 Линколн—Меркурі і звільнила на неозначений час 2384 робітників. Фабрику закрито з зв'язку з браком деяких автових частин.

● Відкрито 69-річний сезон в нюйоркській Метрополітен Опері виставою опери „Фавст". Артисти виступали в опері в костюмах 19-го, а не 16-го віку, як повинно було б бути. — П'ять гарячих прихильників опери чекали цілу ніч під касою, щоб купити стоячі місця на виставку.

● 15 листопада близнючки Христина Гофман і Дора Люфт відсвяткували свої 97-і уродини. Вони живуть у Пелгайм Брідж в стейті Ню Йорк.

● Американ Френдс Сервіс Комiті в Філядельфії опублікував заяву, в якій виступає проти теперішніх методів слідчої комісії проти комуністів у школах, уважаючи, що слідства, які вона переводить, порушують особисту свободу.

● Пані А. Дж. Стелтер заявила на святкуванні своїх 100-их уродин у Сиракузах, в стейті Ню Йорк: „Розумна праця нікому не шкодить".

● Грецька королівська пара після триденного перебування в Каліфорнії вихала до Великого Каньйону, щоб оглянути цю цікаву частину ЗДА.

В СВІТІ

● 77 втікачів із червоного Китаю прибули бритійським вантажним пароплавом до Гонг Конґ. Між ними — 14 католицьких духовників, а решта „Ді-Пі", що знаходяться під опікою міжнародної організації для втікачів Об'єднаних Націй.

● Міжнародна Агенція для відбудови Кореї, встановлена Об'єднаними Націями, рішила переслати до Південної Кореї 574 вантажні авта для облегшення комунікаційної і транспортової проблеми. 172 двотонні вантажні авта вже прибули.

● Німця, Еввіна Шлявгісса, засудили в Мюнхені на 6 років в'язниці за те, що він переїхав автом одного американського вояка, при чому цей останній зазнав поважних ушкоджень. —

● Сестру-близнючку теперішнього іранського шаха княжну Ашраф, обманули якісь аферисти в Парижі на 30 мільйонів франків ($58.000), коли вона дала їм до продажу свої футра й клейноди, опинившися тимчасово без грошей.

● В Австрії багато політичного шуму, що відбився у широкій публічній опінії, наробила видана тільки що книжка першого кількалітнього післявоєнного австрійського міністра закордонних справ д-ра Ґрубера, в якій він подав ревеляції й інформації про „приватні розмови" колишнього канцлера Фіґля з комуністами і взагалі про інфільтрацію комуністів в австрійських політичних партіях.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВЖНЄ ОБ'ЄДНАННЯ

Ми, американські українці, цілком оправдано пишаємося перед собою та нашими братами в інших країнах і на інших континентах нашою консолідацією в Українському Конгресовому Комітеті, якої нам справді можна позаздрити. Хоч, як кажуть, зліплені ми з тої самої глини, що й усі інші українці, хоч і між нами є всі ті українські течії та проблеми, які існують між нашими земляками в Европі, все ж таки ми зуміли піднестися вище і підпорядкувати менші справи, які нас різнять, тим більшим, що нас об'єднують. В загальній атмосфері американської демократії, взаємної толеранції і взаємного респекту, американські українці створили один спільний і авторитетний репрезентаційний центр, якого ніхто не квестіонує і який має всі потенціяльні можливості виконати своє призначення: скоординованої праці американських українців для них самих і такої ж скоординованої їхньої участи в загальноамериканському житті та в допомозі українським визвольним змаганням.

Кожному ясно, що УККомітет — це наша найвища координаційна репрезентація. Він координує і репрезентує громадсько-політичну працю поодиноких, часом суперечних, часом конкуренційних, груп і організацій, які поза УКК ведуть і продовжують свою власну працю, згідно з їхніми статутами та визначеними в них цілями.

Проте, куди глибший і ширший характер справжнього, органічного об'єднання, яким ми тим більше можемо пишатися, має Український Народний Союз. В ньому бо маємо вже не тільки організаційну та репрезентаційну координацію, але справжнє, органічно-ідейне об'єднання сімдесяти тисяч осіб всіх можливих територіяльних і соціяльних українських походжень, всіх віровизнань та всіх політичних переконань, за винятком, очевидно, комуністичних зрадників. Як УККомітет координує та консолідує організації, так Український Народний Союз об'єднує людей. В УККомітеті консолідують свою громадську й політичну діяльність всіх 49 центральних американсько-українських установ і організацій. Коли б перевірити їхнє членство, то в більшості з них переважаючий відсоток становлять члени УНСоюзу, цього ідейно-органічного об'єднання американських українців. З цього простий висновок, що у великій мірі завдяки цьому органічному об'єднанню в УНСоюзі можна було добитись і відповідної консолідації в УККомітеті.

Пишемо про це для того, щоб звернути увагу нашого загалу на цей один з численних творчих і конструктивних факторів, що їх дає Український Народний Союз нашій спільноті. А цих факторів багато більше, і всі вони не менш важливі. Згадати б ще тільки про величезний вклад УНСоюзу у всебічну розбудову нашого громадського життя, про його акцію на користь визволення України, що проявилася в останньому десятиріччі у виданні десятьох першоякісних наукових праць англійською мовою про Україну та її змагання і про безліч інших подібних акцій, не кажучи вже про в потребі неоціненну прислугу, яку робить УНСоюз, як забезпеченева організація, кожному із своїх членів.

Тому то в національному й особистому інтересі кожного американського українця повинен бути дальший ріст і дальше скріплення того нашого справжнього об'єднання, Українського Народного Союзу, який в наступному році відзначатиме своє 60-річчя. Пригадуємо це, зокрема, тепер в самому розпалі нашого громадського сезону та під час ювілейної і передконвенційної організаційної кампанії УНС. Як велику прислугу українській справі роблять всі наші провідники на місцях, закликаючи місцевих громадян до вплачування Національного Датку до УККомітету, так не меншу прислугу вони зробили б тій же українській справі, коли б при кожній нагоді пригадували кожному громадянинові про його обов'язок належати до УНСоюзу. Це повинні мати на увазі в першу чергу місцеві провідники, які у великій мірі не тільки належать до УНСоюзу, але й відіграють в ньому провідну ролю.

ЧИ СОВЄТИ ЗНОВУ ПЕРЕТЯГЛИ СТРУНУ?

Відомо, що „мир і тишину", які панували поміж альянтами з другої світової війни, закінчив комуністичний переворот в Чехословаччині. В лютому й березні 1948 року цей переворот зліквідував демократію в останній країні Европи, яка дісталась в „сферу впливів" СССР за пляном, що його так жахливо наївно прийняли Рузвелт і Черчил у Ялті. Весь світ, особливо Америка, здригнулись тоді, наче на згук алярмового дзвона. Почався раптовий відворот від політики роззброювання, віри в льояльність та пацифізм Совєтів і віри в тривкість миру. Почалася нова ера в американській політиці, опертій на побільшуванні власної сили і сторожкости супроти Совєтів. Настав час так званої холодної війни.

Третій період від закінчення останньої війни прийшов — здавалося — із смертю Сталіна. Це був час миролюбних слів Маленкова. Ще й перед проголошенням тези президента Айзенгавера, що „треба діл, а не слів", Москва знала, що неможливо обмежитися виключно до слів. Очевидно, вони показали такі діла там, де їх це найменше, або радше нічого, не коштувало, проте назверх можна було таки покликатися на ті факти, як на докази своєї доброї волі — зменшити міжнародне напруження і старатися мирними переговорами вирішити всі існуючі спірні справи. Таким чином на наказ Москви китайсько-корейські комуністи зреклися свого „принципу" примусової репатріяції всіх воєнних полонених в Кореї, єдиної причини, яка стояла на перешкоді до підписання перемир'я. Совєтський уряд, який до того часу відкидав усі пропоновані кандидатури на нового генерального секретаря Об'єднаних Націй після резиґнації Тріґве Лі, погодився на шведського економіста Гаммершільда. Зроблено „концесію" для світової опінії і випущено на волю арештованих під акомпаніямент антисемітських гасел 14 чільних совєтських лікарів, засуджених за „змову" на життя комуністичних вельмож. Притишено антисемітську кампанію навіть в таких країнах, як Румунія, де далі масово переслідується жидів, — роблено це вже без крику й хвальби на весь світ. Випущено з празької в'язниці американського журналіста Овтіса й дозволено виїхати з СССР на Захід деяким жінкам, що вийшли заміж за чужоземних громадян. Скасовано частинно обмеження свободи рухів чужинецьких дипломатів в СССР.

Але, здається, на цьому й вичерпується список тих „діл", що мали документувати зміну совєтської політики. Очевидно, не було найменшої зміни політики, а була маленька зміна тактики, накинена, як нині виявляється, розгардіяшем після смерти Сталіна і внутрішніми труднощами в СССР. Коли прийшла справа зречення бодай з частини політичних дібр, придбаних імперіялістичним грабунком, Москва не поступилась ні одним кроком. Так було з справою об'єднання Німеччини й обмеження тоталітарно - комуністичного режиму в усіх сателітських країнах. Так було з справою відкликання своїх військ із східньої частини Австрії і підписання з нею мирового договору. Так було, врешті, з посилюванням комуністичного підривного руху в усьому світі, фінансово підтримуваного й пляново керованого з московського центру. Що більше: погодившись на припинення воєнних дій в Кореї, Совєти, проте, не припинили комуністичної револьти в Індо-Китаї, щоб зв'язувати тамошньою війною Францію і, ослаблюючи її, збільшувати її страх перед німцями на користь проповідуваного Совєтами угодівства. Ступнево збільшуючи „холодну війну", Совєти щораз голосніше жадають допустити в Об'єднані Нації ще одного запеклого ворога чартеру ОН — червоний Китай. Повторились далі в Об'єднаних Націях давні совєтські теревені на тему роззброєння з генеральною забороною атомової і водневої бомби, але без ніякого права контролі, хто і як роззброївся і як виглядає стан теперішнього озброєння.

Все одно це „прохолодження" совєтської тактики не могло стримати Черчила, англійських лейбуристів і французьких пацифістів від крику про те, що треба мерщій зустрітися з Маленковим і „договоритися" з ним в усіх найважливіших справах. Змодифікування ідеї зустрічі „великої чвірки" на зустріч „малої чвірки" — 4-ох міністрів закордонних справ — і то лише для справи Німеччини, уважалось підготовою для пропонованої наради „великих". Відповідь, яка наспіла з Москви на те запрошення, була видержана в такому тоні й змісті, що заскочила навіть песимістів. Це не була відмова, а цинічне продиктування цілого ряду таких вимог, що їх прийняття дорівнювало б повній капітуляції Заходу і відданню всього Заходу на поталу Совєтам. Перестати нараджуватись без участи Совєтів, розв'язати НАТО, зректися всього пляну европейського пакту оборони, погодитися на совєтську концепцію розв'язки німецької проблеми, себто призначити Німеччині долю сателітних держав, залишити осторонь взагалі Австрію, — як виглядав би Захід, як виглядав би взагалі весь світ, коли б альянти дійсно прийняли ці совєтські вимоги?! Це була нота навіть як на совєтські манери вийнятково нахабна. Очевидно, відчули це в усіх західніх столицях і реакція була така, якої Совєти напевне не сподівалися. Іден, речник англійців, що однаково з французами здригався на згадку про нову німецьку армію, відразу зажадав приспішити створення цієї армії з гострою пересторогою на адресу Франції, що це станеться „так або інакше", — отже зі згодою або без згоди Франції. Черчил запропонував зустріч „великої трійки". Вперше за довгі роки президент ЗДА дав на другий же день гострий коментар до совєтської ноти. І в усіх голосах преси залунала одна відповідь: тільки сила Заходу може врозумити большевиків! Очевидно, що це матиме свої практичні наслідки. Значить, скінчилася не тільки совєтська ера тактичного миролюбства, але й західня ера угодівських залицянок. Тому, хоч конференція на Бермудах не має навіть порядку дня і сам президент Айзенгавер назвав її „інформаційною", — дехто називає її вже тепер найважливішою подією від часу потсдамської конференції в 1945 році. Реакція Заходу була такою прикрою несподіванкою для Москви, що, заалярмований звідомленнями своїх закордонних представників і шпигунів, Молотов старався зм'якшити враження закордону „поясненнями" на окремій давно вже в Москві невиданій пресовій конференції. Але Молотов відомий теж із своєї тупої впертости. І він ні на йоту не змінив тієї совєтської ноти по суті. Тому враження залишилось правильне. Бо Москва перетягла струну і ще раз виявила вікам освячену плиткість думання всіх імперіялістів і всіх диктатур, що не знають міри — на власну погубу.

Осип Бойдуник

ЯСНО І КОНКРЕТНО

Подібно, як щойно недавно, навколо нефортунного і горезвісного МАКЦ'у, так тепер, навколо далеко поважнішої справи — кризи в Державному Центрі, чи, конкретніше кажучи, у Виконному Органі УНРади починає бути гамірно. І так як тоді, так і тепер, деякі пресові органи, користаючи з нагоди, починають розправлятися з немилими їм інституціями чи організаціями, а навіть особами. І як тоді, так тепер, в тому гаморі під соковитими наголовками деякі газети фантазують включно до того, що, шукаючи для себе „товариства" по внутрішньоорганізаційних відносинах, насилу творять в ОУН дві „групи": „пп. Бойдуника-Бойка і інж. Дмитра Андрієвського". Ми не будемо над тими фантазіями зупинятися, бо ж маємо поважніші справи.

Сьогодні хочемо зупинитися над поважним і речевим підходом до питання кризи в Державному Центрі УНР в статті Івана Кедрина „За порядок в Державному Центрі УНР", вміщеній в „Свободі" за 29 жовтня ц. р. Вже сам наголовок статті сигналізує і вказує, що автор вдаряє в корінну точку.

Приходиться лише жалкувати, що та стаття не появилася скоріше, наприклад, перед 10 червня або 19 червня, або 19 липня, або 7 серпня і навіть ще перед 13 жовтня ц. р. Може тоді однодумці й товариші по партії, чи ідеології, були б не поповнили тих промахів, які вони в тих днях поповнювали і поповнили, і, може, був би не порушений порядок в Державному Центрі УНР, і може можна було б уникнути причин сьогоднішньої кризи, а в тому числі й самої кризи у ВО УНРади, включно з виходом з нього членів ОУН.

Далі, так само приходиться жалкувати, що Іван Кедрин у своїй статті не сказав ясніше і конкретніше про деякі справи, щоб читач знав, хто, що і як робив, щоб читач довідався, чи й сам виробив собі погляд, хто винен в тому, що є не-„порядок в Державному Центрі УНР". А так, без тої ясности і конкретности, читача залишається в непевності, яка все і всюди є матір'ю фантазії, з якої народжується сенсація, а за тим всім наступає зневіра в громадянстві і розклад в суспільності, якому вже не можна запобігти і здержати, бо ж не маємо інших санкцій, як лише моральні.

І ось, щоб запобігти тому всьому, ми рішились внести цю ясність і конкретність, а також доповнити сказане в статті „За порядок в Державному Центрі". Не будемо зупинятися над безспірними питаннями, порушеними в тій статті, як те, що „нема поки що іншої української політичної концепції, як та, що була в хвилині проголошення IV Універсалу і виїзду на скитання останнього українського самостійницького уряду", щоб можна „нав'язати до української державности на рідних землях", або те, що Державний Центр УНР „повинен бути збережений для ведення дальшої визвольницької політики до часу встановлення волею народу нового тривкого правопорядку (ліпше влади — ОБ) в Україні". Це є самозрозумілі речі, з яких і випливає наша турбота за збереження порядку в тому Державному Центрі УНР, і його „державницького традиціоналізму".

Ми зупинимось лише над уточненням і уконкретизуванням трьох питань, заторкнених в обговорюваній статті І. Кедрина.

Ідучи по черзі важливостей тих питань, які й спричинилися до сьогоднішнього непорядку в Державному Центрі і до кризи в ВО УНРади, першим з них є питання, що деякі партії, „замість поширюватися і наставлятись на розв'язування проблем за глибокими категоріями державницької думки, звужуються, наставляючись на партійницькі критерії, що вказують тільки на дерева, або навіть на кущі, а закривають собою ліс". І це питання є власне найосновніше і найістотніше, яке є й основним в сьогоднішній кризі у ВО УНРади. І тими власне, що з такими „партійницькими критеріями" підходять і не бачать з-за „кущів" лісу, є УНДС, УСП і УНДО, які, покликаючись на ідеологічну, соціялістичну і демократичну спорідненість, і довір'я до московського соціял-демократа п. Б. Ніколаєвського, уложили з ним проєкт статуту МАКЦ, позбавлений отої української „глибокої категорії державницької думки". МАКЦ — це і є отой „кущ", що „закрив собою ліс" українського державництва, а при тому й замаскував, чи закрив і загрозливі чорні хмари відбудови російської імперії! І, власне, на те вказала і проти того зареаґувала фракція ОУН в УНРаді. Що фракція ОУН не помилялася, це підтверджує той же самий п. Б. Ніколаєвський, який пише таке: „нам, демократам, стоящим на позиции общероссийской демократической государственности, действительно, пришлось сделать огромные, — предельно большие, — уступки демократам других народов и прежде всего демократам украинским. Мы шли на этот путь вполно сознательно — ибо мы все считаем, что в наши (поистине судьбоносные) дни испытаний нет более важной для нас всех задачи, как найти общий язык между демократами без различия национальности. Ибо только на етом пути мы можем спасти наши народы от братоубийственной борьбы, которая в дни критических испытаний нашей общей родины будет на пользу только большевикам. Документы о том, каковы были эти взаимные уступки, даются ниже, — и читатель сможет сам решить, кто прав: те, ли, кто нас обвиняет в разчленительстве, — иле мы, полагающие, что наш путь соглашения есть единственный путь и для ликвидации диктатуры, и для единства страны . . .", розуміється російської імперії, на що вказують не лише сказане, але й ті три точки не-

(Закінчення на стор 3-тій)

Микола Кокольський

ЗА ПРЕСТИЖ НАЦІЇ

Є речі, про які приходиться в нас говорити й писати сотні разів, поки вони дійдуть до свідомости громадян і поки ці громадяни нарешті витягнуть відповідні консеквенції. До таких речей належить влаштовування гідних виступів назовні з різних нагод. Хоч ми й розуміємо вагу таких виступів і готуємося до них, все таки при їх реалізації рідко піднімаємося понад рівень загумінкової, дрібноміщанської імпрези. А тому, що це явище надто часте, щоб його можна оправдати, треба йому протиставитися, і то таки чинно.

В місяці листопаді є ми в розпалі листопадових обходів, і це спонукує нас застановитися над нашими виступами взагалі.

Всякі виступи нашої громади назовні — це репрезентація української нації, української культури, і тому нам далеко не байдужий їх рівень. Навпаки, ми мусимо докласти всіх старань, щоб вони були гідні маєстату нації. Це засада, яка повинна стати основою підготови кожної нашої імпрези. Ось листопадові обходи, святкування роковин небуденного, державно-творчого чину, одного з найсвітліших моментів нашої історії. Святкування роковин Листопадового Зриву, це публічний вияв нашої глибокої пошани до цього акту, до тих, що жертвенно проводили його в життя, це презентація української, державної ідеї. І ця презентація мусить бути гідна і достойна, як достойна є пам'ять українського стрільця, що боровся і вмирав за ту ідею. Не байдужий нам тут ні один момент, не байдуже зовнішнє оформлення, ні зміст і форма подачі живого слова, ні характер і мистецький рівень музично-вокальних продукцій, ні розподіл часу. Бо всі ті моменти складаються в одну згармонізовану цілість, що промовляє до душі слухача, відриває його від життєвих буднів, піднімає у сферу ідеалів, ушляхетнює та веде стрілецьким шляхом полум'яної любови до рідної землі. І чим вищий рівень оцих моментів, чим краще вони згармонізовані, тим вище піднімається наш дух і тим тісніше зісполюється з великою ідеєю. Навпаки ж, всякий недостатньо підтягнений момент, як ноншалянтсько недбайлива поза рецитатора, дерев'яна рецитація, театрально-патетичні вигуки, примітивізм сольових виступів, це в святковому, високому настрої скреґіт заліза по склі. Обнижує лет духа брак розуміння ваги чинника часу, брак розуміння питомої ваги поодиноких моментів і тієї гармонії, яку вони разом повинні дати. А вже просто гасить того духа потік слів, що годинами спливає нестримною рікою на похнюплені голови слухачів. Складається враження, що промовець заповзявся перелляти в мізки слухачів усе своє знання. А коли врешті-решт, по довгих годинах, кінчаться ті моральні а то й фізичні муки, слухач іде додому не легким кроком, не з піднесеною головою та вогнем в грудях, а тюпає вичерпаний втомою, похилений, із спопелілим серцем.

Українська громада міста Ню Йорку віданачала листопадові роковини в неділю 1-го листопада. Чи ця наша презентація в Метрополітальній Окрузі випала достойно? Відповідь полишаю публіці і виконавцям.

Не можемо поминути мовчки ще одної української імпрези в місті Ню Йорку, а саме години українського мистецтва в рамах Міжнародної Жіночої Виставки, в суботу 7-го листопада. Ця імпреза, то презентація українства не менше важлива, як відзначення листопадових роковин. Бо тут була слухачем не так українська, як радше міжнародна, а м е р иканська публіка. А до неї не промовляють наші слова, ні переконування, ні патріотичні вигуки, ні жалі, ні нарікання на вороженьків, а тільки факти, тверді факти нашого культурного доробку. І єдино на основі цього доробку та публіка оцінює вартість нашої національної спільноти. Зокрема промовляє до неї мистецтво. Бо мистецтво не знає жадних граничних стовпів і не потребує недолугих слів для передачі безмежного багатства порухів людської душі. Мистецтво — це безпосередня, пряма мова душі до душі. І цей момент повинен рішати при підготові подібних імпрез. Бо чим вищий позем нашого мистецького виступу, тим краща оцінка вартости нашої національної спільноти і тим глибші симпатії чужинця для нас. А ті симпатії будять в його душі глибокі ґризоти совісти за факт поневолення нації, що створила такі великі культурні вартості.

Якщо ми вийдемо з такого заложення, тоді буде нам ясно, що всілякі мови і промови на того роду виступах не тільки зайві, але шкідливі. Бо вони обнижують позем цілости імпрези. Скажіть, будь ласка, для кого потрібна пропаґанда в таких умовах? Для українців? Хіба ні! Для чужинців? В незрозумілій для них українській мові? Хіба також ні! Виходить, що була вона потрібна хіба для самої промовниці, цебто ніяк непотрібна. Але половина часу, призначеного для мистецтва, для якого нарешті публіка зібралася, пропала. На мистецькі виступи (а їх було чотири!) зосталось ледве тридцять хвилин, себто по сім хвилин пересічно для кожного, включаючи в те ще й час заповідань у двох мовах. Запитуємо: чи це гідна презентація українства? Чи не знецінюємо ми самі себе такими виступами?

Кінчимо наші прикрі міркування твердим висновком: якщо в наших виступах не вміємо піднятися до належного позему, якщо не вміємо запрезентувати у к р а ї нства гідно і достойно, тоді краще не виходім із свого загумінка. Бо тоді бодай не понизимо престижу нації.

Дмитро Галичин, Екз. Заст. Гол. УКК

В ПОХОДІ ДО МЕТИ

Звіт з діяльности Українського Конґресового Комітету виголошений на річних нарадах Крайової Ради УКК 10-го жовтня 1953 в Ню Йорку

(3)

Загальна політична акція

Загальна політична акція на користь української визвольної справи, яку ми нерозривно пов'язуємо з добром та інтересами Америки, є головним завданням Українського Конґресового Комітету, як політично-громадської репрезентації а м е р иканських українців. Цю політичну акцію до якої належать і дві вирізнені окремо справи резолюції ч. 58 та спільного антибольшевицького фронту, ведено в звітовому часі у ще більших розмірах і на ще більшу скалю, ніж в попередніх періодах. Обмежений час цього звіту дозволяє мені зупинитись та згадати тільки про деякі справи з тієї ділянки.

Вже під час американської передвиборчої кампанії безпосередньо після нашого Конґресу УКК вніс свої рекомендації до виборчих політичних плятформ Республіканської й Демократичної партій. Під час самої виборчої кампанії УКК сильно й всілякими шляхами та репрезентаціями підтримував концепцію визвольної американської закордонної політики в протиставленні до політики здержування. З натиском та наголошенням тієї проблеми вислано привітання н о в о о б раному президентові Двайтові Айзенгаверові та заініційовано й переведено висилку таких привітань збоку поодиноких наших місцевих відділів, вислано спеціяльного листа в тій справі до новонайменованого секретаря Джана Фостера Доллеса, і під тим кутом вів свою репрезентаційну акцію у Вашинґтоні також проф. Добрянський.

Звичайно, наша політична акція була скерована не тільки на урядові кола у Вашинґтоні. УКК не занедбував також і т. зв. приватних кол, як теж і публічної опінії. Впродовж звітового часу ми були у зв'язках та репрезентували українську визвольну справу в таких американськех організаціях, як:

1) Всеамериканська Конференція, що об'єднує понад 60 американських організацій, робітничих професійних спілок тощо і стоїть виразно на становищі активної боротьби проти комунізму. Конференція видає бюлетень „Фрідом шектс", в редакції якого УКК заступлений через п. С. Скубика.

2) Американський Комітет для Об'єднаної Европи, який піддержує ідею об'єднання вільних і суверенних народів Европи. На жаль, досі нам не пощастило добитися через цей Комітет прийняти українського представника до Европейської Унії, яка складається з представників не тільки вільних держав, але й сателітів. Наша акція в тій справі продовжується.

3) Федерація Американців середньо- і східньо-европейського походження, яка після надійного початку в 1950 році, тепер дещо занепала і мало дає про себе знати;

4) Фундація Вилсона;

5) пороблено заходи для нав'язання контакту з Асоціяцією для Закордонної Політики,

як теж підготовано або підготовляється відповідну акцію для нав'язання контакту та співпраці з низкою інших американських організацій і установ, діяльність яких в більшій чи меншій мірі заторкує теж українську проблематику і які мають вплив чи то на американську закордонну політику безпосередньо, чи посередньо через виробнювання публічної опінії. Окремо треба ще згадати про участь УКК в Американському Комітеті для Спеціяльної Іміґрації.

Деякі з наведених зв'язків відносяться до акції УКК на терені Об'єднаних Націй. УКК робив заходи, щоб мати свого акредитованого представника в інформаційному відділі тієї міжнародної організації, але ті заходи не дали бажаного результату. Тоді доручено двом представникам УКК нав'язувати особисті контакти з поодинокими делеґатами в ОН, а крім того:

а) нав'язано контакт із згаданою вже Фундацією Вилсона, що видала збірник установ і організацій, які інтересуються працею ОН та закордонною політикою взагалі, і

б) нав'язано контакт із згадуваною Асоціяцією для Закордонної Політики, яка об'єднує всі організації, що інтересуються справами Об'єднаних Націй. Рада Директорів УКК на останньому своєму засіданні рішила вислати ширше своє представництво на зустріч, яка влаштовується з нагоди „Тижня ОН" і на якій генеральний секретар ОН здаватиме звіт з діяльности тієї організації.

До загальної політичної акції УКК треба зарахувати й участь представників УКК в численних американських чи міжнародних імпрезах. Згадаю тільки про деякі:

1. Згадувана вже участь в конвенції Р е с п убліканської партії, в якій від УКК взяли участь проф. Л. Добрянський, Д. Галичин і адв. Пізнак, та конвенції Демократичної партії, в якій взяли участь адв. Ярема і п. Батюк;

2. Участь в т. зв. Всеамериканській конференції, яка відбулася в травні ц. р. у Вашинґтоні і в якій репрезентували УКК пп. Добрянський і Скубик;

3. Конференції Американського Орла в різних місцевостях Америки, на яких, згідно з умовою, виступали з промовами запрошені представники УКК;

4. Крайові Конференції в справах громадянства минулого й цього року. Цього року репрезентували УКК на цій конференції пп. Пізнак і Ярема;

5. Сімпозіюм Норт Деймського Університету в справах Сходу Европи, на якому репрезентували УКК професор Смаль-Стоцький і проф. Чубатий;

6. Конференція ЮНЕСКО в Міннеаполісі у вересні ц. р. на якій репрезентували УКК проф. Смаль-Стоцький і професор Грановський.

Окремим успіхом веденої УККомітетом загальної політичної акції треба вважати цьогорічні Українські Дні, влаштовані на заклик УККА відділами або ними створеними громадськими Комітетами в поодиноких місцевостях з приводу 35-річчя проголошення Української Державности. Ці Українські Дні були проголошені окремими актами губернаторів поодиноких стейтів, як теж посадниками міст, а під час відповідних імпрез з тієї нагоди виступали з промовами високі американські представники: сенатори, конґресмени, науковці та ін.

Подрібні інформації про це, як теж про акцію Українських Днів та в інших справах долучені до мого звіту, як окремі прилоги.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ЯСНО І КОНКРЕТНО

(Закінчення зі стор. 2.)

договорености. (Бюллетень, ЦБКЦАБ, ч. 1. октябрь 1953 года, стор. 2-га).

Чи треба більше і ясніше? Не будемо зупинятись над аналізою сказаного п. Б. Ніколаєвским, бо на цю тему треба б писати цілі трактати, починаючи від Алєксєя Михайловича, почерез Петра І-го і Катерину ІІ-гу, на Леніні і Сталіні кінчаючи, залишаючи місце для Маленкова, ну й для Керенского-Ніколаєвського. На це ми тут не маємо місця і часу, але при нагоді повернемося до того питання.

Отжеж, як з того бачимо, МАКЦ був подуманий, як, практикований від історичних початків, московський підступний і обманливий маневр і засіб для збереження „общероссийской демократической государственности" і для „спасения единства страны . . ." — Росії. Чи може бути більший обман?!

В обличчі того обманства Ніколаєвського, яка є істотна різниця між КЦАВ'ом Керенського і МАКЦ'ом Ніколаєвського? Немає! Є лише різниця між тими двома людьми і їхніми ментальностями та поведінкою, а саме, коли Керенський намагається іти до своєї цілі, відбудови російської імперії, прямо і пробоєм, в той сам час Ніколаєвський хоче йти до тої самої цілі обманством, в примітивно-підступний спосіб. Ось ціла різниця між тими двома людьми і їхніми поступками, а з тим і між КЦАБ'ом і МАКЦ'ом.

І де ж тут є місце для української „глибокої державницької думки"? Немає!! І тому на цей МАКЦ не погодилася і не може погодитися Організація Українських Націоналістів. Чому? Тому, що, поминаючи недержавницьку думку в поставі МАКЦ'у, МАКЦ є подуманий як психологічна мобілізація московсько-російського народу для боротьби з большевизмом, але впоряд з тим це є демобілізація українства, не лише психологічна, але й моральна і фізична, в боротьбі за привернення суверенности Українській Державі. Але на таку поставу справи погоджувалися і ще й сьогодні погоджуються згадані угруповання. І в тому є початок і основна причина кризи в ВО УНРади!

Другим питанням в статті Івана Кедрина є те, що „раз-у-раз доходять вісті, що при кожній спробі вирішити персональну кризу — то одна, то друга партія ставить ультимативну вимогу: або її кандидат дістане таке становище, або ця партія виступає з УНРади". Насувається питання: а котра то партія ставить таку „ультимативну вимогу"?

По смерті голови ВО УНРади, бл. п. д-ра Степана Барана, дня 9 червня ц. р. відбулась міжфракційна нарада в приявності президента А. Лівицького. На тій нараді, по довшій виміні думок і поданні кандидатів на голову ВО УНРади, членів УНДО, Президент вирішив, що до покликання нового голови ВО УНРади залишається стан, який був в часі смерти д-ра Ст. Барана, тобто головує у ВО УНРади інж. Дмитро Андрієвський. Але дня 10 червня ц. р. до Президента прийшли представники фракцій УНДС, УСП та УНДО і загрозили вийти з ВО УНРади, якщо буде залишений стан, що був на день смерти д-ра Ст. Барана. І пан Президент мусів піти на передачу справи на заступників голови ВО, щоб вони вибрали з-поміж себе тимчасово виконуючого обов'язки голови". І „заступники голови" вирішили собі тижнево чергуватися в головуванні у ВО. Абсурд! Але фракція ОУН не „грозила Президентові" з того приводу, і не відкликала своїх членів з ВО УНРади, хоч мала до того так юридично-конституційні, як і моральні підстави. Натомість фракція ОУН, прийнявши до відома чергове рішення Президента і заступників голови ВО УНРади, залишила своїх членів у ВО УНРади, і далі змагалася за конституційне поладнання кризи і „за порядок в Державному Центрі УНР".

Третім питанням, що його заторкнув п. Кедрин, є ствердження основних принципів, на яких побудована консолідація і створена УНРада, а саме, що „не торкаючись нічийого суспільно-політичного світогляду, ані не входячи в питання державного устрою будучої України", погодились співпрацювати на паритетних засадах, тобто рівні права й обов'язки і співвідповідальність, та, вслід за тим, договорювання в кардинальних справах державницько-визвольної політики. І на початку так було. Але від якогось часу фракції УНДС, УСП і УНДО від тих принципів і засад систематично ухилялись, примінюючи далеко неконсолідаційні методи і засоби, зокрема в зовнішній політиці, як вже вгорі згадано, „звузились, наставляючись на партійницькі критерії", а в ділово-організаційних справах, виявляючи супроти фракції ОУН нельояльність і нетолерантність. Вже „загроза Президентові" дня 10 червня ц. р., що коли член ОУН інж. Андрієвський залишиться, хоч би тимчасовим, і лише виконуючим обов'язки голови ВО УНРади, то вони відкличуть своїх членів з ВО УНРади, вистачали б на підтвердження тої нельояльности і нетолерантности. На міжфракційній нараді, дня 13 жовтня ц. р., речник УНДО заявив, що він не може погодитись з тим, щоб член ОУН був головою ВО УНРади, бо ж між УНДО і ОУН є ідеологічні і тактичні різниці. За ним речник УНДС заявив те саме з політичних мотивів. А на це все речник УСП заявив, що його фракція дасть згоду на такого голову ВО, на якого погодяться всі.

До того треба додати, що інший член фракції УНДС заявив, що „коли хтонебудь думає, що ми змінимо свій погляд на МАКЦ, той помиляється". Значить, фракції ОУН не вдалося вплинути на упорядкування ділово-організаційних справ і усунення кризи у ВО УНРади, ані осягнути зміни в поставі зовнішньої політики, в якій за „кущем" МАКЦ'у не добачається державницького „лісу" та чорних хмар російського імперіялізму.

І щойно тоді, вичерпавши всі можливі засоби упорядкування справ в Державному Центрі УНР, і не осягнувши того, Провід Українських Націоналістів вирішив відкликати членів ОУН з ВО УНРади, щоб не нести співвідповідальности за ті непорядки і помилкову політику Державного Центру чи його ВО УНРади.

Але ОУН залишилася ще в УНРаді і буде й надалі змагатися за оздоровлення в Державному Центрі і за ті принципи, які лягли в основу консолідації і створення УНРади та реорганізацію Державного Центру УНР.

І коли й іншим на тому уздоровленні залежить, то ми віримо, що це дасться осягнути, але при тому треба про ці справи говорити ясно і конкретно.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Героям Базару.

На день 22-го листопада 1953 року, філія ОДУМ в Нюарку приготовляє академію присвячену Героям Базару. Як минулого, так і цього року, разом з філією ОДУМ, бере участь нюарський відділ ОБВУА.

Сама академія приготовляється дуже старанно, під вмілим керівництвом культ-освітнього референта В. Петрова та голови філії М. Могили.

В мистецькій частині заанґажовані переважно члени філії ОДУМ, як: хор, деклямації та інсценізація. На цій академії буде перший раз виставлена інсценізація написана одумівцем В. Петровим.

Віримо, що невелика заля, в якій буде влаштовано академії, не буде світити пусткою, але всі ми, а особливо молодь, прийдемо і вшануємо пам'ять незабутніх Героїв.

І. Н.

Балтімор, Мд.

В роковини Львова та Листопадового Чину.

Вечором 1-го листопада ц. р., українці Балтимору численно зібралися в залі УЛСА при вул. Бродвей, щоб відзначити роковини 700-річчя існування Львова та 35-річчя Листопадового Чину.

Доповідь про ролю Львова в історії України та про значення Листопадового Чину виголосив д-р Ярослав Шав'як.

Свято звеличали своїм виступом два хори.

Жіночий хор місцевої групи СУМА відспівав пісні „Заквітчали дівчатонька" та „Зірвалася хуртовина", а чоловічий хор, зложений переважно з членів місцевої групи ООЧСУ під проводом о. В. Соловія, пароха сусіднього Куртісбею, виконав Воробкевича „Задзвенімо" та Гайворонського „За рідний край".

Член місцевого СУМА, п. Гой, виголосив вірш п. н. „Мій перший Листопад", що його спеціяльно для цього свята написав полк. Павло Талан. Крім того була збірна деклямація вірша Петра Карманського п. н. „Присяга Україні", виконана гуртком юнаків місцевої Пластової Станиці; провідним деклятором був пл. юнак Олег Булавка.

Пластунка Оксана Пісецька рецитувала твір Ярослава Зорича п. н. „35 літ тому".

Свято, що почалося відспіванням Американського Гимну юначками балтиморської Пластової Станиці, а закінчилось загальним відспіванням патріотичної пісні „Не пора, не пора", було зорганізоване спільним зусиллям усіх місцевих організацій під проводом балтиморського Відділу УКК та залишило в присутніх гарне враження. Святом проводив проф. С. Михайлишин.

(в. к.).

Геммонд, Індіяна

Корисна праця.

Вже другий рік над містом Геммонд і його околицями, у стейті Індіяна, кожної неділі від години 5.30 до 6-тої лунає український голос. На найближче Різдво Христове будуть другі роковини, як Павло Дармоць, парох української православної церкви св. Михаїла в Геммонд, Інд., започаткував ведення, радіопрограми під назвою „Радіопрограма Української Родини". зі стації „WJOB" в місті Гемонд, Інд.

Вона ведена так вміло і добре, що її слухають навіть інші мешканці слов'янського походження, а бизнесмени інших національностей дають оголошення на цій радіопередачі, завдяки чому у великій мірі й удержується українська радіопрограма. У місті Геммонд на всю українську громаду є всього три чи чотири купці і дрібні промисловці, отже власними оголошеннями було б неможливо втримати української програми. І це треба завдячувати тільки о. Дармоцеві, який не жаліє труду і часу, працюючи без найменшої користи для себе на такому важному, відтинку української культури і пропаґанди.

В півгодинній програмі, о. Дармоць уміє дати цікавий матеріял на кожну неділю, а то виголосити відповідну проповідь на кожну неділю, прочитати короткі статті, присвячені історичним датам, гарні українські пісні, і дати зразки музики, як також пригадати з нагоди відповідних дат із життя членів нашої громади.

Завдяки цій радіопрограмі українська громада набрала поважного значення серед інших етнічних груп. Тепер на всі загально громадські свята і на різні публічні виступи запрошують і нашу громаду. А в цьому році з нагоди роковин 22-го січня посадник міста Геммонд проголосив „Український День" в одну з неділь в січні, та був присутній разом з іншими представниками міста, на українському бенкеті.

Радіопрограма „Української родини" в місті Геммонд виконує корисну працю для місцевої української громади і для загальної української справи.

Андрій Касянчук.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„НЕЗАДОВІЛЬНО ЙДЕ СПОРУДЖЕННЯ ЛАЗЕНЬ"

Якими малими осягами можуть похвалитися комуністичні окупанти України, про те довідуємося з статті в „Радянській Україні" про споруджування лазень.

„Незадовільно йде спорудження лазень зокрема в Київській області. Дуже затяглась відбудова лазнепрального комбінату в Черкасах. Сталося це тому, що будівельні матеріяли, відпущені для відбудови комбінату, Черкаська міська Рада чомусь використовує на інші цілі. Так само порушуються строки пуску лазні у Переяслав-Хмельницькому. Її мали здати в експлюатацію в третьому кварталі, але вона ще й досі не готова. Міністерство житлово-цивільного будівництва УРСР дуже затягло тут роботи. Зривається пуск пральні при Жовтневій лазні м. Києва.

З вини керівників Ізмаїльського облбудтресту з запізненням майже на півроку почато спорудження лазні в рибальському місті Вилкове. З асигнованих на будівництво 350 тисяч карбованців поки що освоєно тільки 23 тисячі карбованців. За пляном лазня мала бути введена в дію у четвертому кварталі цього року. Але тепер виявляється, що вона стане до ладу не раніше наступного року.

Здавалося б, що ці факти повинні привернути до себе увагу керівників Київської обласної і міської Рад та Ізмаїльської обласної Ради, але цього не видно. Темпи робіт залишаються повільними.

Подібні факти мають місце і в інших областях. „У нас, — пише в листі до редакції житель Нового Буга, Миколаївської області, Ф. Яновський, — стару лазню ліквідували, а нової ніяк не збудують. Щороку в кошторисах лазня фігурує, але з паперу на землю не переходить. Коли ж, нарешті, буде практично розв'язана справа з лазнею?"

Та сумніваємося, чи Ф. Яновський дістане від когонебудь відповідь на свій запит, бо совєтська бюрократія дбає тільки про себе, а повищі запити дозволяє ставити тільки на те, щоб людям здавалося, що й вони мають якийсь голос у вирішуванні різних справ.

„КРАЩЕ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ЗАОЧНИКІВ ПРОГРАМАМИ І ПІДРУЧНИКАМИ"

„З 1951 року я заочно вчуся на філологічному факультеті Чернівецького державного університету. За цей час я, як і інші заочники, зустрівся з досить серйозними трудношами у навчанні. Справа в тому, що нас як слід не забезпечують навчальними програмами, важко придбати й підручники з окремих дисциплін. Так, без програми довелося мені готувати такі предмети, як український фолкльор, вступ до літратурознавства, українська діялектологія, польська мова, історія СРСР. Не знайшов я у продажу також підручників з української діялектології та польської мови, хоч шукав їх і в Києві, і в Москві.

Виникає питання — невже така складна справа видати достатнім тиражем програми, керуючись якими студент-заочник міг би нормально працювати.

Друге не менш важливе для для заочників питання — це видання підручників рідною мовою. Слід було б перекласти на українську мову підручник з історії античної літератури, польської та німецької, старослов'янської мови та ін.

Обов'язок Міністерства культури УРСР — подбати про те, щоб в найкоротший строк забезпечити заочників університетів потрібними підручниками і програмами."

Повищий лист до „Радянської України" написав студент - заочник Чернівецького Університету Д. Маюк. Московські окупанти видають усі важніші книжки російською мовою і в той спосіб русифікують український нарід та привчають його до того, що мова „старшого" брата краща й багатша. Українською мовою видають большевики тільки твори Леніна, Сталіна, а тепер то ще й Маленкова.

ФЕЙЛЕТОН ОСТАПА ВИШНІ ПРО ВАРВАРСТВО

В „Радянській Україні" Остап Вишня надрукував фейлетон під заголовком „Варварство". Автор напочатку пише про те, як тепер „перевихований" український нарід большевиками, і не нищить придорожніх дерев. „Радісно засвідчити, пише автор, що ми таки, слава тобі, радянська владо, культурнішаємо! Усіма сторонами культурнішаємо!". Але зараз же додає, що ще не всі покультурнішали.

„І якже була здивована і обурена наша редакція, одержавши листа про те, що 4-го вересня цього року о 4-тій годині вдень на річку Десну, недалеко від Києва, примчалася „фльотилія" у складі катера ч. УК-3, скутера — СК-4, моторного човна без номера і на шлюпках... на суднах цих, розуміється, були люди, і навіть люди в уніформі.

Ми навмисне не пишемо, в якій саме вони були уніформі, бо нам ніяково за уніформу!

У всіх людей були сачки.

„Фльотилія" зупинилася в гирлі Десни, і, не соромлячись присутніх громадян, проти „річища" на ямі прибулі жбурнули у воду вибухове. Випловла приглушена риба, і вони почали, під командою двох начальників, сачками її виловлювати.

„Порибаливши" в гирлі, „фльотилія" взяла курс по Десні вгору; запинилися знову на ямі біля деснянської гатки (коло р. Десенки) і там теж „рвали" рибу. Утретє кидали вибухове на ямі біля бакенщика."

Видно, що ще неповна „слава тобі, радянська владо!", бо ще не всі „покультурнішали під опікунчим крилом большевицької влади. Український нарід був культурний і перед тим, поки до нього прийшли „люди в уніформі", які вміють тільки одне робити — нищити і руйнувати. Але Вишня не може про це писати в „Радянській Україні", бо він вже був довгі роки на засланні.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

„ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКИХ БРАТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗДА"

Доповідь д-ра Семена Демидчука.

23 жовтня 1953 р. в Ню Йорку відбулось чергове засідання Комісії для Вивчення Української Іміґрації у ЗДА, під головуванням п. Я. Чижа. Доповідь про „Початки українських братерських організацій у ЗДА" зробив д-р С. Демидчук, який уже давно працює над збиранням матеріялів до історії української іміґрації у ЗДА і зокрема над історією українського громадського життя в ЗДА.

Доповідач сказав, що він пропонує поділити історію української іміґрації у ЗДА на три періоди:

1. Піонерські часи: приїзд заробітчанської іміґрації, заснування перших громадських і релігійних установ і організацій, початок українського шкільництва, посилена допомога рідному краєві.

2. Період від Першої Світової Війни до кінця Другої Світової Війни: вкорінення в американське життя іміґрації, яка залишилась після Першої Світової Війни на постійне життя. Будування українських культурних осередків і зберігання традицій, організація молоді, заснування першої українсько-католицької середньої школи (гайскул).

3. Останній період почався з приїздом політичної післявоєнної еміґрації.

Цю свою доповідь д-р С. Демидчук присвячує одному з аспектів життя першого періоду, а самі початкам українських братерських організацій, що відіграли величезну ролю в історії української іміґрації в ЗДА, в організації українців, в національному освідомленні їх, у культурному піднесенні, і були основними осередками українського національного життя в Америці до масового приїзду української іміґрації 1948—50 рр.

Доповідач сказав, що свого часу зібрав матеріяли для написання короткої історії української іміґрації для редагованого ним „Календаря Сирітського Дому", виданого 1934 року в Филаделфії. Тоді він не зміг використати всіх матеріялів для публікації і продовжував збирати їх далі. Тепер він подасть короткий огляд їх.

Д-р С. Демидчук образно розповів про життя української іміґрації у 80-х роках в Америці.

Доповідач підкреслив, що початки організації українських братерських товариств, не завжди йшли гладко — траплялись розколи, боротьба між окремими союзами, тощо. Але життя показало, що то не було примхою одиниць, а тільки, може неясною в ті часи необхідністю, бо кожна з нових організацій постала з менш-більш виявленою, своєю виразною ідеологією. Тепер ці організації розвинулись, зміцніли і кожна має свої окремі риси.

Наприкінці доповідач перерахував братерські організації, які не розвинулись у великі союзи, і порадив Комісії для Вивчення Історії Української Іміґрації в ЗДА, детально вивчити їх історію і вплив на українське життя в Америці.

Після доповіді відбулись дискусії.

Були цікаві доповнення п. А. Цурковського, який віддавна працює в українських братських організаціях і особисто був учасником одних з перших зборів.

Пастор В. Кузів розповів про ролю так званих попиків-радикалів в історії українського життя в Америці та зупинився на впливі соціяльних факторів на формування українських братерських організацій.

О. Григорій Павловський підніс думку про те, що треба дослідити історію українців, які опинились в російських організаціях в Америці.

Цінні інформації подав Голова Комісії п. Я. Чиж, який теж багато працював над історією української іміґрації в ЗДА. Він нагадав, що перше американське братство було закладене в Пенсилвенії в 1868 році. П. Чиж розповів, що після того, як українські братства розгорнули свою діяльність у Пенсилвенії, господині не хотіли приймати на квартиру робітників, що не належали до союзів. Мовляв, хто ж буде ними турбуватися, як вони захворіють, або хто поховає — як вони не належать до Союзу.

Проф. М. Ветухів відзначив велике значення початку докладних досліджень історії української іміґрації в ЗДА.

Л. Д.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

МЕХАНІК
від оливного огрівання і допоміжна служба — знаменита платня й умовини праці, потрібний досвід у фаховій праці
ORTALIS ENGINEERING CO.
Fanwood, N. J. FA.2-7707

МАШИНІСТИ
ДО ВСЬОГО.
Постійна праця.
Прошу голоситися до
Mr. Herbst
CONDENSER
SERVICE & ENGR.
95 River Street
Hoboken, N. J.

РОБІТНИКИ струментів і прас з першорядним досвідом у праці над малими струментами, додатками і новим влаштуванням. Тепер праця над важливою оборонною продукцією. Можливість надчисельних годин, ліберальні винагороди.
ELECTRONICS MECHANICS, Inc.
101 Clifton Blvd. Clifton, N. J.

СТОЛЯРІ
Дуже добра заплата. Праця через цілий рік „Framing and sheating".
TERRACE
FIRESIDE
YORK, PENNSYLVANIA
Зголошення до
MR. GARLAND
на місці.

МУЛЯРІ
Дуже добра винагорода. Праця через цілий рік при коминках і мурованих фронтах.
FIRESIDE
TERRACE
YORK, PENNSYLVANIA
Зголошення до
MR. GARLAND
на місці.

МЕХАНІК
ДО КИЛИМІВ
Досвідчений, праця в Нюарку. Стала праця.
BIGELOW 3-6470 Days
ESSEX 2-6805 Eves.

АГРОНОМ-господар з досвідом у руч. й машин. доєнні коров та в заг. господарській праці для фільварку в Ню Джерзі, 40 миль від Н. Й. Початкова платня $200, мешкання і т.д. Подати родинний стан та досвід. Писати P.O. Box 446, Bernardsville, N. J. or phone Bernardsville 8-0371

**ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!**

Посмертна Згадка

ОРГАНІЗАТОРКА - ВЧИТЕЛЬКА У ТАБОРОВІЙ ШКОЛІ

Пам'яті Наталі Рудницької-Чапленко.

Жалем і смутком сповняється серце, коли відходять від нас люди молоді віком, гарні фізично й гарні вдачами, взірцеві патріоти і добрі громадські робітники. Пам'ятаю недавні ще роки, як закінчилась друга світова війна і маса українських втікачів опинилась в південно-західній Німеччині. Зневіра, апатія і моральне пригнічення опановували тодішніх втікачів. В середині червня запропонувано мені обняти командування в одному з великих таборів у Баварії. Зараз у перших днях прийшла до мене молода, гарна жінка — тоді ще незаміжня Наталя Рудницька, пізніше пані Чапленко — і запропонувала свої послуги, як учителька у новій таборовій школі. Не то школи не було ще тоді, а навіть кухні, щоб нагодувати голодних і ще переляканих людей. На другий день панна А. Рудницька прийшла знову і заявила, що вона знайшла вже відповідне приміщення для школи і тільки треба мого дозволу, щоб школа „зараз" почала діяти. Я здивувався такій енергії, пішов, оглянув кімнату, дав згоду, а коли відходив, то бачив, як панна Рудницька почала прихованою за дверми мітлою, сама замітати і прибирати хату-школу. В кілька годин пізніше я бачив, як вона мила вікна. Я запропонував їй прислати на другий день людей до праці, але почув відповідь, що на другий день вже розпічнеться шкільна наука! І дійсно, на другий день на принесених мерщій лавках сиділо коло 30 дітей. Я призначив її керівничкою школи і дякував долі ,що мав у таборовій школі таку людину. Тоді були часи, коли совєтські комісії намагалися силою репатріювати людей, називаючи їх своїми громадянами, і серед таборовиків панували надзвичайно нервові настрої. Наша вчителька вміла знаменито вспокоювати дітей і старших, не тільки словами, але своєю відважною і діловою поставою. Її школа була зразкова і всі американські інспекції, що їм підлягала школа (м. і. приїздив пок. ген. Паттон, сен. Ліман і ін.) кінчилися лише найвищими похвалами під адресою табору і директорки школи. І просто не хочеться вірити, що не стало в живих тієї 43 літньої повної життєвих сил і енергії молодої гарної людини-громадянки. Хай цих кілька слів від її скитальського товариша-співробітника з одного табору буде квіткою на її передчасну могилу.

Олександер Черкасевич.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

МУЖЧИНА ПОТРІБНИЙ
до маринування, досвідчений на „ham pumping". Знамениті умовини праці. Юнійна заплата.
JOHN ENGELHORN and SONS
18 Avenue "L" Newark, N. J.

МУЖЧИНИ
досвідчені при вудженні в „packing house" і в інших ділянках „smoke house". Знамениті умовини праці і заплата.
JOHN ENGELHORN and SONS
18 Avenue 'L", Newark, N. J.

ПОРТЕРИ І РОБІТНИКИ ДО ВСЯКОЇ ПРАЦІ.
Потрібно зараз двох фабричних робітників і одного огородника-помічника. Голоситись прошу:
Warren-Chilcott Laboratories
Mt. Tabor rd. Morris Plains, N. J.
MO 4-5600.

До покривання дахів та оббивання стін
зголошення до
MR. ROBERTS
Iver J. Erik Son Inc.
27 West Mountain St.
Worcester, Mass.
Tel. 6-4391

ДОСВІДЧЕНІ "BUFFERS"
Потрібні.
WORCESTER BRASS and ELECTRO PLATING CO.
316 Shrewsbury Street
Worcester, Mass.

РОБІТНИКИ ДЕРЕВ'ЯНИХ МОДЕЛІВ
досвідчені в роботах з дерева. Добрі умовини праці, добрі платні.
Голоситись
WEBER & SAUER
87 14th St., Brooklyn, N. Y.

СТОЛЯРСЬКІ РОБІТНИКИ З ДОСВІДОМ.
Добрі платні й умовини праці.
Можна мати надчисельні години.
WHIPPANY 8-0898

TURRET LATHE ОПЕРЕЙТОРИ
які можуть наставляти токарню. Добра нагода до авансу, добра платня, платні ферії і свята.
SPECIALTY SPRAYING & MACHINE CO.
59 Cedar Swamp Road,
Glen Cove, L. I.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female

ДО ЗАГАЛЬНОЇ домашньої праці — родина з двох осіб, осібна кімната, лазничка. Добрий дім для відповідальної особи. Мусить говорити по-англійськи. Зголошуватись: Mrs. Drake at South Orange 2-4046
393 Melrose Pl., So. Orange, N. J.

ОПЕРЕЙТОРКИ
до шиття покривал і драперій.
Мусять бути досвідчені.
Голоситись
CARLTON UPHOLSTERY CO.
124 Osborn Street, Brooklyn, N. Y.
DI. 2-2930

TRAINING SCHOOL

GIRLS
Be Different
You LEARN
Make-up
Correct Walking
Correct Styles for You
ELIZABETH STUDIO
14 Smith Street
Jersey City, N. J.
UNion 4-7472 by appointment

MISCELLANEOUS

ЕЛЕКТРИЧНІ ПОЇЗДИ
повна лінія; іграшки і ляльки, признаємо всі знижкові картки. Користайте з нашого кредитового пляну.
CARL L. VOOSEN
828 Manhattan Ave. B'klyn, N.Y.
EV. 3-6067

КІМНАТИ

ЖІНКА СЕРЕДНЬОГО ВІКУ
відступить до спільного вжитку
4-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ
за $6.00 тижнево.
7-ма вул., близько 1-ої Евені, Ню Йорк.
Tel.: GRamercy 5-7539

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РІЗДВЯНІ КАРТКИ, мистецькі всіх малярів, (з ковертами) висилаємо 12 штук за $1.00; 2 туз. за $2.00; 3 туз. за $2.50 — за попереднім надісланням грошей.
СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1954 РІК по 35¢. Для склепів — знижка в ціні. Замовляти:
ARKA Co.
48 East 7th Street
New York 3, N. Y.
Phone: GRamercy 3-3550

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ
Ґросерня і Делікатессен
в українській секції. Продасться з причини хвороби властителя. Також продасться ґросерня і бучерня з домом. Тижневий оборот $1,800. Ціна приступна.
Голоситись на адресу:
NASZ BAZAR
77 East 7th Street,
New York, N. Y.

БУДІВНИЧІ

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ
Будуємо виключно для українців по цілій Америці. Маєте будівельну проблему? Кличте нас.
Школи, Церкви, Нар. Доми та інші проєкти. Головний Інж. В. Сімянцев. Просимо нам писати:
UKRAINIAN CONSTUCTION CO.
99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
В. Череватюка і Сина
YARDLEY FURNITURE CORP.
Manufacturers of
Upholstered Furniture
730 EAST 149th STREET
BRONX 55, NEW YORK
Tel.: CYpress 2-9521

Комуністичні сателіти звертають увагу на хліборобство

Відень. — Харчова криза, що вибухла в Мадярщині й Чехословаччині наслідком раптової колективізації сільського господарства, примушує тамошні уряди відмовлятися від дотеперішніх колективізаційних метод і від присвячування найбільшої уваги індустріялізації краю. Голова мадярських комуністів Матіяс Ракоші сприлюднив у головному комуністичному часописі в Будапешті статтю, в якій майже дослівно повторює постанови центрального коітету комуністичної партії Мадярщини з 30 жовтня ц. р. про конечність всіми можливими способами збільшити хліборобську продукцію. Правда, він боронив колективізацію, заявляючи, що ще цієї осени сколективізовано 3 тисячі нових мадярських сільських господарств. Зате чехословацький віцепрем'єр і міністер хліборобства Єндріх Уґер сказав у своїй промові, що треба толерувати навіть „куркулів", якщо вони дають високу харчову продукцію, потрібну населенню. Гаррі Шворц твердить в окремій статтейці у „Ню Йорк Таймсі", що й у Польщі взято тепер той самий господарський курс.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВСІМ! — СУРМА:
СВЯТОЧНІ ЗАКУПИ

Різдвяні Картки (релігійного змісту) 25 за $1.00 або 100 за	$3.50
Різдвяні Картки (народні і релігійні, всіх малярів) 12 за $1.00 або 50 за	3.50
Стінні Календарі з укр. календаріюм, 4 за $1.00, 100 за	20.00
Святочна Пачка (Мед 5ф. куття (опихана) 2ф. 1ф. маку, крайові гриби 2 оз. Свічки 2. Стінний календар, все за	5.00
Казки для Дітей (найбільший ілюстрований збірник Українських Народних Казок) 190 сторін друку, кольорова обкладинка	2.00
В твердій оправі (спеціяльно для дарунку)	3.00

НОТИ ДО ГРАННЯ НА ПІЯНО.

В. Барвінський: **Наше Сонічко** — нове видання	.40
М. Фоменко: **Моя Райдуга** — нове видання	1.00

НОТИ ДО ГРАННЯ І СПІВУ.

201 **Українських Народних пісень**	2.50
Людкевич: **Коляди на піяно і до співу**	1.00
Лисенко М.: **Коза Дереза,** дитяча оперетка	1.50
Артимовський: **Запорожець за Дунаєм,** опера	2.50
Ліра, збірник 364 пісень з нотами	3.00

НАЙКРАЩІ ПЛАТІВКИ ДО ГРАМОФОНУ

Альбом, 10 різних платівок з колядами, хори	10.00
Наталка Полтавка (на лонґ плейн, з альбомом	11.20
Наталка Полтавка, 17 платівок з альбомом на 78. перероблені в Америці	12.00
Наталка Полтавка 17 12-цалевих пл. Оригінальних (не перероблених)	17.00
14 Вибраних платівок, жіночі хори і найкращі пісні	10.00
14 Вибраних платівок, мужеські хори при акомпаніяменті **Бандуристів**	10.00
14 Вибраних платівок веселих зі співом і розмовами	10.00
14 Вибраних платівок коломийкових, вони є тільки в Сурмі	10.00

Всі замовлення разом з грішми або завдатком посилайте на адресу:
SURMA
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

знаної письменниці
ДОКІЇ ГУМЕННОЇ
МАНА
Цікава повість з життя підсовєтської інтеліґенції!
ЦІНА $1.50
Замовляти в книгарні „Свободи" на адресу:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

АНСОНІЯ, КОНН. — Т-во ім. А. Бончевського відд. 10 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 22, листопада, зараз по Службі Божій в залі парафіяльній. Проситься членів вписувати свою рідню та дітей до УНС. Довгуючих напоминається вирівняти свою заборгованість. М. Хома, предс.; В. Глива,, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, відд. 206 відбудуться в суботу, 21. листопада, в парафіяльній залі при 74 Геррис Еве., в год. 7:00 ввечорі. Просимо всіх членів прибути на збори, будуть важні справи до полагодження Пригадуємо членам, що кінець року зближається і кожний повинен вирівняти свої вкладки і довги. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 Відділу, „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, 21. листопада ц. р. в домівці при 33 Е. 7. вул. (ІІ. пов.) в год. 8. веч. Просимо всіх членів явитися точно. С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов" відд. 370 повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. листопада, зараз по великій співаній Службі Божій, в церковній залі при 127 Парк стріт. Суспендовані члени, що заплатять, будуть прийняті наново. Довгуючих напоминаємо вирівняти залеглості, щоб не перетягати довгів на наступний рік. Всі відділові інформації радо уділяємо на зборах. — П. Воляник, предс.; В. Колисняк, кас,; В. Ґіна, секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 42, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. листопада, о год. 2-ій пополудні в У. Н. Домі при 237 Hope Ave. Просимо всіх прийти, бо є важні справи. Всі члени, що хочуть вплачувати свої членські вкладки піврічно чи річно повинні зголоситися на цих зборах. Всі члени що ще не розрахувалися за білети з пікніку повинні це зробити на зборах. — В. Марущак, рек. секр.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ

подає до відома,
що завдяки Д-Р. Н. ГАЙВОРОНСЬКОЇ має до диспозиції обмежену скількість добре виконаних фотокопій
фортепіянових творів
МИКОЛИ ЛИСЕНКА

Можна одержати такі твори:

УКРАЇНСЬКА СЮЇТА (комплет) на народні теми	$3.00
(Прелюд, Куранта, Токката, Сарабанда, Ґавот, Скерцо) поодинокі числа по	.75
ҐАВОТ F-dur, op. 29	1.50
БАРКАРОЛЯ e-moll, op. 15	1.75
ОЙ ЗРАДА (форт. транскрипція)	1.50
РОМАНЦА As-dur	1.00

Замовлення враз з готівкою слати на адресу:
UKRAINIAN MUSIC INSTITUTE, 149 2nd Ave., New York, N.Y.
Money orders платні на прізвище MELANIA BAJLOWA.

Business Opportunity

DELICATESSEN & Confectionery. Тижневий оборот $1,000; також 4-кімнатне бонґало і газові помпи. Власник виїжджає до Европи .Продаж зі стратою за все $25,000. E. GENG, Realtor, 152 Market St., Paterson, N. J.
FA. 6-4194 — SH. 2-3138

ТАВЕРНА
На розі. Рухлива дільниця.
$30,000 річного брутто доходу, 9-річна аренда, 3 милі від Дж. Вашингтон мосту і тунелю Линколна.
CLIFFSIDE 6-2184

БАР І ҐРІЛЛ
Понад $1,100 тижнево
Скора продаж з причини хвороби.
NICHOLS
441 Lexington Avenue
OXFORD 7-3752

РІЗНИЦЯ
з промисловим дозволом нюйоркського стейту, з Bologna кухнею, електричною холодільнею, вуджарнею. Також 9 кімнатне помешкання, дуже добрі умовини, велика парцеля .Зголошуватись в John F. Carey & Co. 103 W Main St., East Islip, L. I. Tel.: Islip 3-1630.

REAL ESTATE

254 EAST 7th STREET
близько Ave. "C" — 36x90.
Центральне огрівання 24 апартаментів. Ренти $8,790 — ціна $35,000 — тільки $6,000 готівки.
MAX N. HURWITZ
55 W. 42 St., New York City
BR. 9-1078

6 АКРІВ, 178 фронту, $1,900, Міллінґтон; 5 акрів ,264 фронту, $4,500, Мт. Бетель; 5 по 100x200 лоти, при сліпій вулиці, $900 кожний, Джілетт; 100x150 лот, вода, добра вулиця $1,700 Джілетт; 3 акри, 175 фронту, $1,600, Міллінґтон; 65 акрів, $25,000, Міллінґтон Jos Tokasz, Broker, Millington 7-0888. Gillette, New Jersey.

142 AMBOY ST., BROOKLYN
9-родин. апарт. дім. Ціна $19,000 $8,000 готівки. 5-кім. апарт. вже до зайняття. Всі уліпшення, новий огрівач на олій. 8-п'ятькім. апарт., 1 4-кім. апарт. Надзвичайна нагода. Згл. Apart. 3, DI 6305, або телеф. до власт.: веч. IN 2-2539, або в день MU 2-0780.

КУРЯЧА ФАРМА, 8 акрів; 2 курники на 2,300 курей, ввесь виряд, склад на зерно; добрий бизнес. Мешкальний 9-кімнатний дім, модерна кухня, лазничка, оливне огрівання; $13,500. F. J. Brady, R. D. 3, Oneonta, N.Y.

КУРЯЧА ФАРМА, 10 акрів, при гайвеї, 7,000 курей, знамениті курники, автоматичний виряд, п'ятькімнатне бонґало. Нагода на курячу фарму або бизнес; 11 акрів при гайвеї, нове бонґало; недорого. При 9-4 гайвеї, 4-кімнатне бонґало, гаряча вода, оливне огрівання; $7,000. Jameson Agency, 9-4 Traffic Circle Freehold, N. J. FR. 8-1811.

ЗНАМЕНИТО ПОБУДОВАНИЙ 8-КІМНАТНИЙ ДІМ — мешкання на соняшному боці, 2 спальні і лазничка; на першому поверсі 2 спальні, лазничка і душ; на другому поверсі дитяча кімната зі соснового дерева, 50x100 площа, в гарній околиці, 2-автовий ґараж, близько до всього. Ціна $18,750.
155 East 31st St., Paterson, N. J.
Тел.: Sherwood 2-0751.

ВІД НЕДІЛІ, 15. ЛИСТОПАДА год. 11 A.M. відкриття продажу добре збудованих ДОМІВ. Нові 3-кімнатні доми в найкращому положенні.
12 Sever Ave., Dongan Hills, S. I.
DO. 6-3847W — GI. 7-2300

Нарід наш славиться своїм мистецтвом.
Зберігати й плекати його наш ОБОВ'ЯЗОК.
Тож найкращі зразки народніх вишивок знайдете на 10 аркушах
„Українських Узорів"
О. ПЧІЛКИ.
Ціна $1.50.
Висилає:
SVOBODA
83 Grand St., Jersey City 3, N .J.

РОЗШУКИ

ПОШУКУЮ ЛЮДЕЙ
зі села Ляцьке Шляхотське Товмацького повіту ,Західна Україна.
FRANK MARTYNIUK
119 3rd Street
Passaic, N. J.

ЯЦЬ Петро пошукує Софію ЗОБОРОВСЬКУ з табору Rheine, яка виїхала до Америки 1950 р. Дуже важні справи — приємні новини. Хто знав би про неї або вона сама, прошу якнайскоріше голоситись на адресу Jac Petro, 1415 W. Walton St., Chicago, Ill.

КОРНІЄНКО АРТЕМ І ЛУЖНИЙ ВАСИЛЬ,
прошу відізватись на мою адресу:
SEMEN PAULENKO
c. Catamarca 2460, 4 de Junio,
Buenos Aires, Argentina.

ПОСАДА ДЯКА

Українська Православна Парафія Пр. Д. Марії в Алентавн, Па.,
пошукує
ДЯКОВЧИТЕЛЯ,
що знає дяківство, диригує хором, провадить аматорський гурток і школку. — Дістане вільне нове мешкання, гарну місячну платню і доходи.—Зголошуватися до:
ST. MARY'S UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
1046 Fullerton Avenue
Allentown, Pa.

САЛЬОН КРАСИ „МАРИКА"
Щоденні години:
від 9. рано до 8. ввечір.
318 EAST 6th ST.
(Bet. 1st & 2nd Ave.)
NEW YORK 3, N. Y.
Telephone:
GRramercy 5-7244

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, А НАЙКРАЩЕ І НАЙПЕВНІШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОҐРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща по ціні так низькій як $150
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephane: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОҐРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

КОБЗАР — Т. ШЕВЧЕНКА

Для кожного українського дому!
Для кожної української родини!
Для кожної української людини!
ПЕРЕДПЛАТА $20.00 ЗА ВСІ 4 ТОМИ.

Люксусове видання, яке обіймає всі поетичні твори Тараса Шевченка і є з наголосами, обширний життєпис Шевченка, статті до кожного твору, пояснення тексту кожного твору, історичних подій, осіб і незрозумілих слів.

Редактор цього видання відомий шевченкознавець проф. Леонід Білецький.

Всі чотири томи обіймають поверх 1,800 сторінок друку і понад 40 ілюстрацій. На першорядному книжковому папері з репродукціями в барвах і в одному кольорі малярських творів Тараса Шевченка. У твердій найліпшій полотняній оправі „Бакрем"; написи витиснені правдивим золотом. **Три томи вже надруковані. Четвертий том у друкові.**

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1953 Р. ПО ЦІНІ $20.00. Користайте з нагоди і передплатіть негайно цю велику цінність для себе і для своєї родини! Передплатіть як Різдвяний, весільний, ювілейний дарунок своїм Друзям. Замовляйте ще тепер, бо від 1-го січня 1954 року ціна за чотири томи буде $25.00.

Trident Press Ltd.
P. O. BOX 3626, STA. B., WINNIPEG, MAN., CANADA

Увага! Громадяни!
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул. між 2-3 Евеню.)

має на складі найбільший вибір фільцових КАПЕЛЮХІВ власного виробу на осінь і зиму, найкращої якости в найновіших фасонах і кольорах. — у нас куплені капелюхи приймаємо до перерібки.

Пригадуємо, що маємо відділ Мужеської Ґалянтерії, а саме першої якости сорочки знаної марки "JAYSON", дощевики, светери з імпортованої вовни, парасолі й інш.

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM) та проф. Чубатого в суботу о год. 2:30 по пол.
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2—3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3188. Зуб і кинжал

"I AM TO-YAT!" THE APE GROWLED SAVAGELY. "GO AWAY, TARMANGANI, OR I KILL!"
"I AM TARZAN!" THE APE-MAN SNARLED "DROP THE WHITE SHE, OR I KILL!" TOSSING JESSICA ASIDE, TO-YAT ADVANCED TO GIVE BATTLE.
LIKE TWO CHARGING BULLS THEY CAME TOGETHER IN A HEAD-ON CRASH. LIKE WOLVES THEY SOUGHT EACH OTHER'S THROATS. AGAINST THE LONG FANGS OF THE APE WAS PITTED THE THIN BLADE OF THE MAN'S KNIFE.

— Я Ту-Ят! — дико заричала мавпа. — Втікай, Тарман-Ґані, а то вб'ю!

— А я Тарзан! — загарчала мавполюдина. — Кидай білу дівчину, або вб'ю! Відіпхнувши Джессіцу набік, Ту-Ят вийшов вперед до бою.

Немов два буйволи, вони зблизилися в фронтовому ударі. Неначе вовки, вони шукали горлянки один в одного. Довгим іклам мавпи протиставилося тонке лезо людського ножа.